

Tartalom

Összefoglalás	3
Minden ötödik ember öregségi nyugdíjas.....	3
A fővárosban a legmagasabb, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a legalacsonyabb az öregségi nyugdíjasok aránya	5
Az idős népesség csaknem egésze, a 64 év alattiak 8%-a kapott ellátást.....	6
A nők átlagosan 61, a férfiak 64 évesen mentek öregségi nyugdíjba	7
Az ellátásokra fordított kiadások a GDP 8,9%-ának feleltek meg	8
A nyugdíjak reálértéke nem változott	9
A magyar öregségi nyugdíj keresetpótló képessége magasnak számít	10
Budapesten a legnagyobb, Bács-Kiskun megyében a legkisebb az öregségi nyugdíj átlagos összege	12
Elérhetőségek	

Összefoglalás

2019 folyamán Magyarországon az ellátottak száma csökkent, ugyanakkor az ellátások reálértéke változatlan maradt. Hazánkban minden ötödik ember öregségi nyugdíjas volt, arányuk az összes ellátotton belül a fővárosban volt a legmagasabb, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a legalacsonyabb. Az idős népesség csaknem egésze, a 64 év alattiaknak pedig mintegy 8%-a kapott 2019-ben ellátást. A nők átlagosan 61, a férfiak 64 évesen mennek öregségi nyugdíjba.

Az ellátásokra fordított kiadások a GDP 8,9%-ának feleltek meg. A magyar öregségi nyugdíj keresetpótló képessége nemzetközi összehasonlításban magasnak számít. Budapesten minden hatodik öregségi nyugdíjas 220 ezer forintnál nagyobb összegű ellátást kapott. Az öregségi nyugdíj átlagos összege Budapesten volt a legnagyobb, Bács-Kiskun megyében a legkisebb.

Minden ötödik ember öregségi nyugdíjas

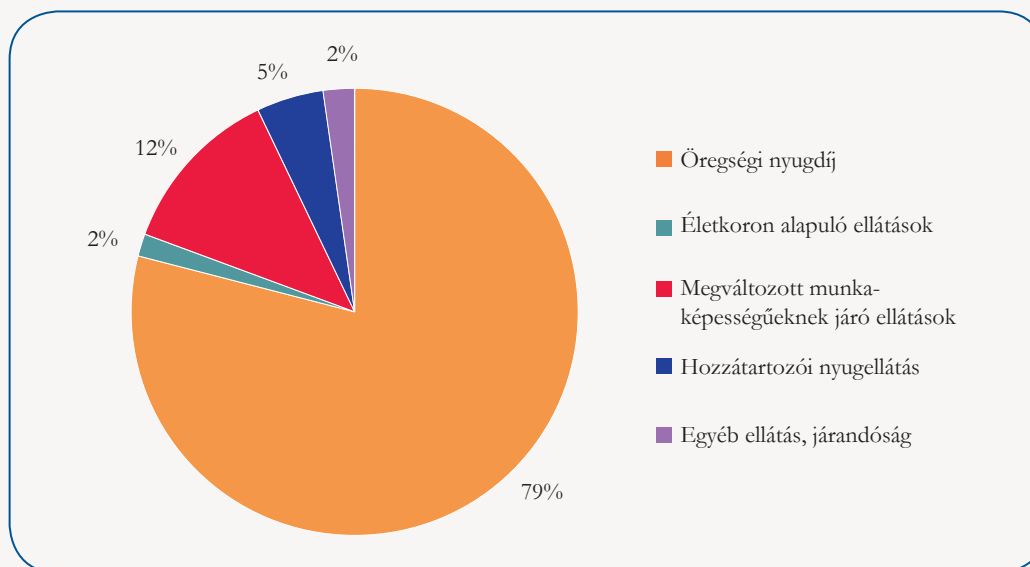
2019 elején a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság **a lakosság több mint negyedének folyósított nyugdíjat** (ezek: öregségi, özvegyi, szülői nyugdíj, árvaellátás), **vagy valamilyen egyéb ellátást** (ezek: életkoron alapuló ellátások, megváltozott munkaképességűeknek járó ellátások, egyéb járadékok, járandóságok), 1%-kal kevesebb embernek, mint az előző évben. Ezzel **folytatódott az ellátottak számának és népességen belüli arányának lassú csökkenése.**

A 2,6 millió ellátottból¹

- több mint 2 millió 32 ezren öregségi nyugdíjban,
- 42 ezren életkoron alapuló ellátásban,
- 125 ezren hozzátartozói nyugellátásban,
- 315 ezren megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban,
- 58 ezren egyéb ellátásban, járandóságban részesültek főellátásként.

1. ábra

A nyugdíjban és egyéb ellátásban részesülők megoszlása, 2019. január

¹ Az országos adatok a külföldre folyósított ellátásokat is tartalmazzák.

Az öregségi nyugdíjasok száma nem változott lényegesen az előző évhez képest, a népességen belüli arányuk is közel 21% maradt. Főszabályként öregségi nyugdíjat csak a nyugdíjkorhatár betöltése után lehet megállapítani. Ez alól **kivétel a nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó öregségi nyugdíj** („nők 40”), az ebben részesülők száma 6%-kal emelkedve elérte a 159 ezer főt.

Nyugdíjjogosultságot az elhunyt hozzátartozó jogán is lehet szerezni. **A hozzátartozói nyugalmas ellátásban** részesülők közül az *özvegyi nyugdíjasok* 9, az *árvaellátásban* részesülők 7%-kal lettek kevesebben az előző évhez képest.

A különféle korai öregségi nyugdíjak 2012-ben **életkoron alapuló ellátásokká** alakultak. Mivel ezeket újonnan megállapítani – néhány kivételtől eltekintve – nem lehet, az igénybe vevők száma folyamatos csökkenés után az utóbbi három évben 42 ezer fő körül stagnált.

A megváltozott munkaképességűek az életkoruktól, az egészségi állapotuktól és a rehabilitálhatóságtól függően rokkantsági vagy rehabilitációs ellátásokra válhatnak jogosulttá. A **megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásokat** összességében 7%-kal kevesebben vették igénybe 2019-ben, mint egy évvel korábban. A nyugdíjkorhatár alattiak közül 229 ezer személy – a rehabilitálhatóság hiánya miatt – *rokkantsági ellátást*, 28 ezer fő a maximum 3 évig folyósítható *rehabilitációs ellátást* kapott. Előbbinél 8, utóbbinál 20%-os létszámcsökkenés következett be. A *korbetöltött rokkantsági ellátottak* száma 7%-kal, 56 ezer főre emelkedett.

1. tábla

A nyugdíjban és egyéb ellátásban részesülők száma az ellátás típusa szerint, 2019. január

Az ellátás típusa	Az ellátottak száma, fő			Változás mértéke az előző évhez képest, %		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Öregségi nyugdíj	740 455	1 291 219	2 031 674	-0,3	0,5	0,2
Ebből:						
korbetöltött öregségi nyugdíj	740 455	1 131 996	1 872 451	-0,1	-0,2	-0,2
„nők 40”	–	159 223	159 223	–	6,2	6,2
Életkoron alapuló ellátások	37 654	3 939	41 593	0,0	-5,8	-0,6
Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátások	140 263	174 307	314 570	-7,3	-7,1	-7,2
Ebből:						
korbetöltött rokkantsági ellátás	19 357	36 356	55 713	8,8	6,4	7,2
korhatár alatti rokkantsági ellátás	107 489	121 440	228 929	-8,2	-8,6	-8,5
rehabilitációs ellátás	11 617	16 511	28 128	-19,6	-19,5	-19,5
bányászok egészségkárosodási járadéka	1 800	–	1 800	-6,4	–	-6,4
Özvegyi és szülői nyugdíj	4 246	61 944	66 190	-5,4	-8,8	-8,6
Árvaellátás	29 206	29 552	58 758	-7,1	-7,6	-7,3
Mezőgazdasági szövetkezeti járadék	178	1 115	1 293	-14,8	-14,8	-14,8
Baleseti járadék	5 513	837	6 350	-6,9	-10,1	-7,3
Rokkantsági járadék	18 483	14 686	33 169	0,5	0,3	0,4
Házastársi pótlék, jövedelempótlék	15	2 176	2 191	-6,3	-21,0	-21,0
Egyéb járandóságok	6 604	8 486	15 090	85,5	84,7	85,0
Összesen	982 617	1 588 261	2 570 878	-1,3	-0,8	-1,0

A nyugdíjban és egyéb ellátásban részesülők 62%-át tették ki a nők, akiknek a férfiakéhoz képest magasabb aránya a legtöbb ellátástípusnál megfigyelhető, és **különösen kiemelkedik a főellátásként kapott özvegyi nyugdíjak esetében (94%)**. Az életkoron alapuló ellátásokra, a baleseti és a rokkantsági járadékra, illetve a bányászok egészségkárosodási járadékára a férfiak a nőknél nagyobb arányban váltak jogosulttá.

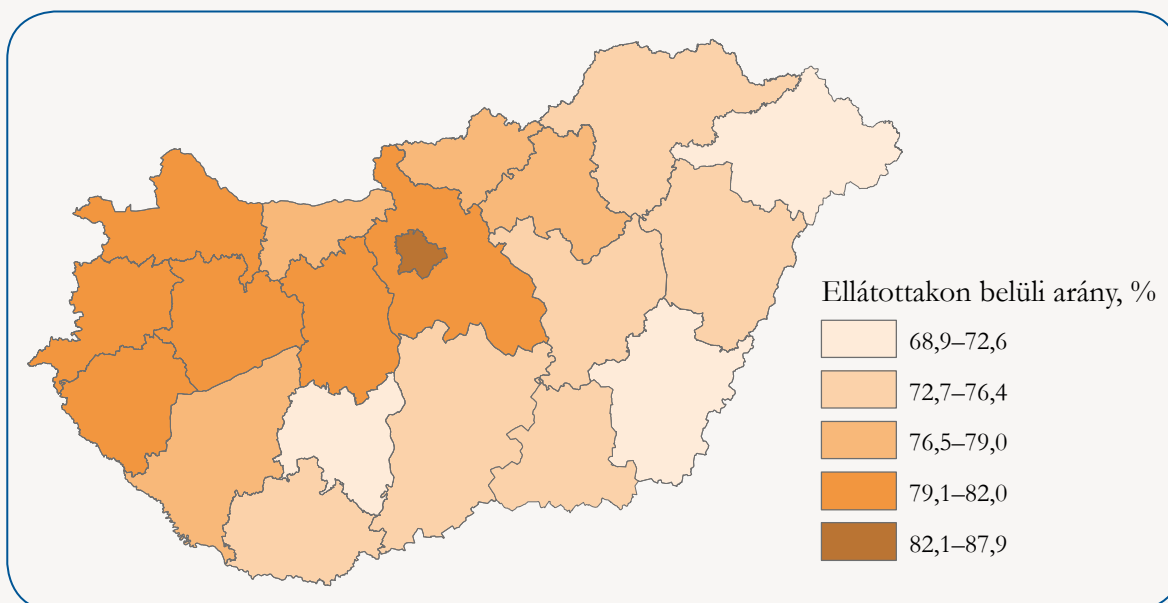
A fővárosban a legmagasabb, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a legalacsonyabb az öregségi nyugdíjasok aránya

Az öregségi nyugdíj feltétele a nyugdíjkorhatár elérése és az előírt szolgálati idő összegyűjtése. A népesség korösszetétele mellett egy adott terület gazdasági helyzete és az ott élők egészségi állapota is befolyásolja az öregségi nyugdíjasok arányát. Erősen korlátozott munkavállalási lehetőségeknél vagy rossz egészségi állapot esetén nehezebb megszerezni a nyugdíjjogosultságot.

Az öregségi nyugdíjasok aránya az összes ellátotton belül Budapesten volt a legmagasabb (88%), valamint (Komárom-Esztergom megye kivételével) a közép- és a nyugat-dunántúli megyékben haladta még meg a 80%-ot. A megyék közül Szabolcs-Szatmár-Bereg volt az egyetlen, ahol az öregségi nyugdíjasok aránya 70% alatt maradt, miközben a megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásokban és a főellátásként özvegyi nyugdíjban részesülők együtt az ellátottak közel negyedét tették ki (24%). Budapesten utóbbiak mindössze 8%-os arányt képviseltek.

2. ábra

Az öregségi nyugdíjasok aránya az összes ellátotton belül megyénként, 2019. január

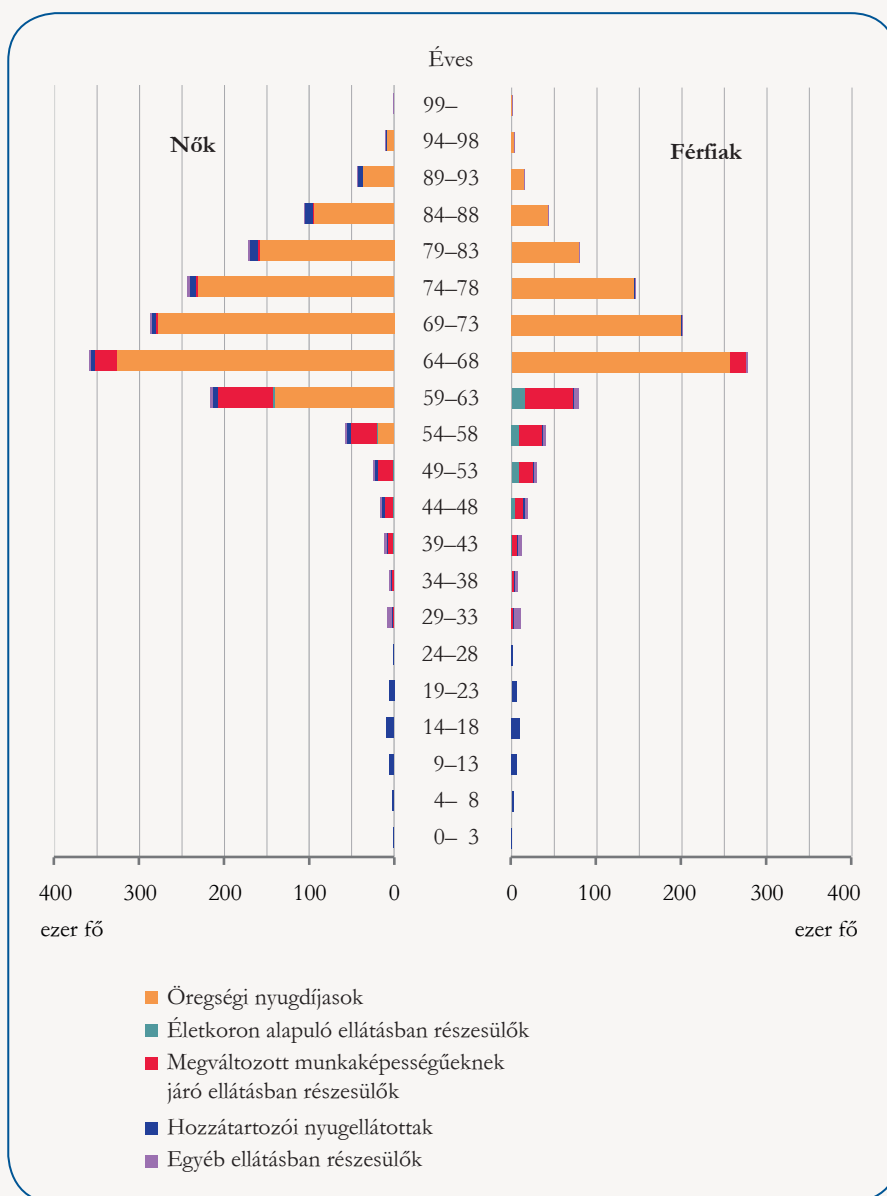

Az idős népesség csaknem egésze, a 64 év alattiak 8%-a kapott ellátást

2019 elején **2 millió nyugdíjkorhatárt betöltött**, azaz 64 éves és annál idősebb ember élt Magyarországon, akiknek **92%-a öregségi nyugdíjban részesült**, további 5%-uk korbetöltött özvegyi nyugdíjat, rokkantsági, illetve egyéb ellátást kapott.

3. ábra

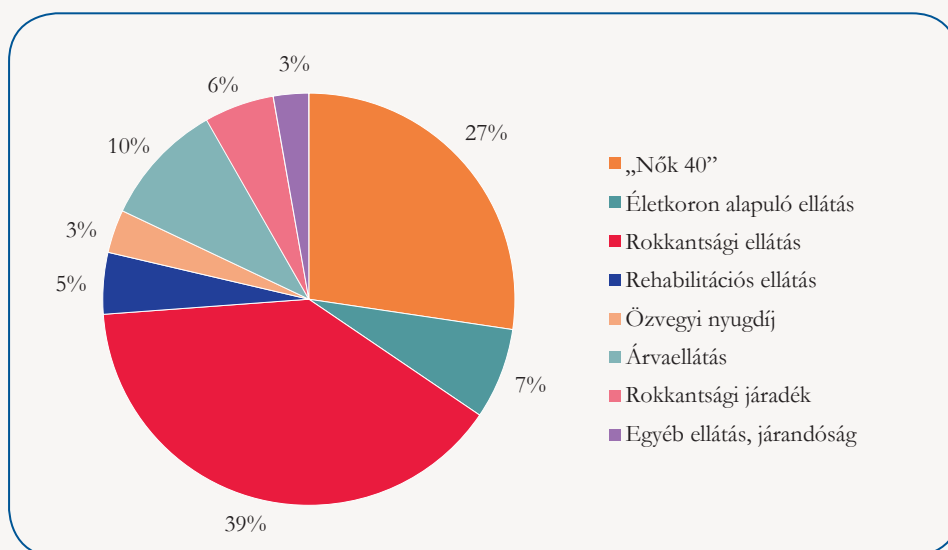
Az ellátásban részesülők száma korcsoport, nem és az ellátás formája szerint, 2019. január

Az **582 ezer nyugdíjkorhatár alatti ellátottak** legnagyobb részének, 39%-ának rokkantsági ellátást folyósítottak, több mint negyedük „nők 40” öregségi nyugdíjas volt. Árvae ellátást és özvegyi nyugdíjat 76 ezren, életkoron alapuló ellátást 42 ezren kaptak.

4. ábra

A nyugdíjkorhatár alattiak megoszlása az ellátás típusa szerint, 2019. január

A nők átlagosan 61, a férfiak 64 évesen mentek öregségi nyugdíjba

2018-ban a nyugdíjbiztosítási szervek 133 ezer új ellátást állapítottak meg, 3%-kal többet, mint az előző évben. Az új megállapítások

- 39%-a korbetöltött öregségi nyugdíj,
- 22%-a „nők 40” öregségi nyugdíj,
- 34%-a özvegyi nyugdíj,
- 5%-a egyéb ellátás, járandóság volt.

2. tábla

A nyugdíjbiztosítási szervek által újonnan megállapított ellátások száma, 2018

Az ellátás típusa	Megállapítások száma			Változás az előző évhez képest, %		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Öregségi nyugdíj	32 187	48 314	80 501	12,8	7,3	9,4
Ebből:						
korbetöltött öregségi nyugdíj	32 187	19 227	51 414	12,8	16,0	14,0
nőknek 40 év jogosultság alapján járó nyugdíj	–	29 087	29 087	–	2,3	2,3
Életkoron alapuló ellátások	1 976	400	2 376	–5,0	–1,7	–4,5
Özvegyi és szülői nyugdíj	11 215	33 957	45 172	–4,1	–7,2	–6,4
Árvaellátás	2 055	2 028	4 083	–2,3	–6,4	–4,4
Baleseti járadék	146	73	219	–3,3	–25,5	–12,0
Rokkantsági járadék	574	379	953	7,1	–13,9	–2,4
Egyéb ellátás	6	51	57	–78,6	4,1	–26,0
Összesen	48 159	85 202	133 361	6,7	0,5	2,7

A 81 ezer új öregségi nyugdíj-megállapítás nagyobb része (64%) korbetöltött öregségi nyugdíj volt. A „nők 40” ellátást bevezetése óta évről évre többen igényelték, 2018-ban az öregségi nyugdíjba vonuló nők 60%-a, **29 ezer nő élt a korhatár előtti öregségi nyugdíjazás lehetőségével.**

A „nők 40” miatt a nők **átlagos életkora öregségi nyugdíjba vonulásuk időpontjában** (61,2 év) közel 3 évvel maradt el a férfiakétól (63,8 év). A korbetöltött öregségi nyugdíjasok átlagéletkora az ellátás indulásakor mindkét nemnél 63,8 év volt, 4 hónappal haladta meg az 1954-ben születettek jogszabályban meghatározott nyugdíjkorhatárát.

A férfiaknál átlagosan 39,6, a nőknél 38,2 év szolgálati időt vettek figyelembe öregségi nyugdíjuk megállapításánál. Az újonnan öregségi nyugdíjba vonult nők két csoportja, a korbetöltöttek és a „nők 40”-et igénybe vevők szolgálati ideje több mint 7 évvel tért el: előbbieknél átlagosan 33,8, utóbbiaknál 41,2 évet számoltak el.

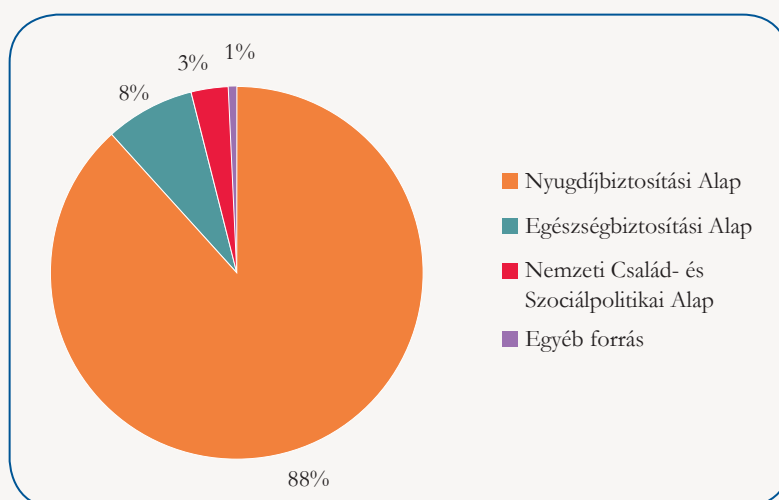
2018-ban – a felülvizsgálatokat követő új megállapításokkal együtt – 29 205 rokkantsági és 7825 rehabilitációs ellátásról hoztak határozatot. **Teljesen új ellátottként hozzávetőleg 19 ezer megváltozott munkaképességű került az ellátórendszerbe.** 14 ezren rokkantsági, 5 ezren rehabilitációs ellátásra váltak jogosulttá.

Az ellátásokra fordított kiadások a GDP 8,9%-ának feleltek meg

2018-ban a nyugdíjakra és egyéb ellátásokra a GDP 8,9%-ának megfelelő összeget, 3750 milliárd forintot² fordítottak. A kiadások összege 4%-kal nőtt az előző évhez képest, ugyanakkor a GDP-hez viszonyított aránya 0,5 százalékponttal csökkent. A Nyugdíjbiztosítási Alapból **öregségi nyugdíjakra 2934 milliárd, a hozzátartozói nyugellátásokra 376 milliárd forintot** fizettek ki. Az Egészségbiztosítási Alapból finanszírozták 266 milliárd forinttal a rokkantsági és a rehabilitációs ellátásokat és további 26 milliárd forinttal az egyéb egészségkárosodással összefüggő járadékokat (bányászok egészségkárosodási járadéka, rokkantsági, baleseti, kártérítési járadék). A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap volt a forrása az életkoron alapuló ellátásokra, a mezőgazdasági szövetkezeti járadékokra, az átmeneti bányászjáradékokra és az egyéb ellátásokra fordított közel 120 milliárd forintnak. További 28 milliárd forintot egyéb forrásból finanszíroztak.

5. ábra

Az ellátásokra fordított kiadások megoszlása a finanszírozási forrás szerint, 2018

² Nem tartalmazza a nyugdíjprémium és egyszeri juttatás összegét.

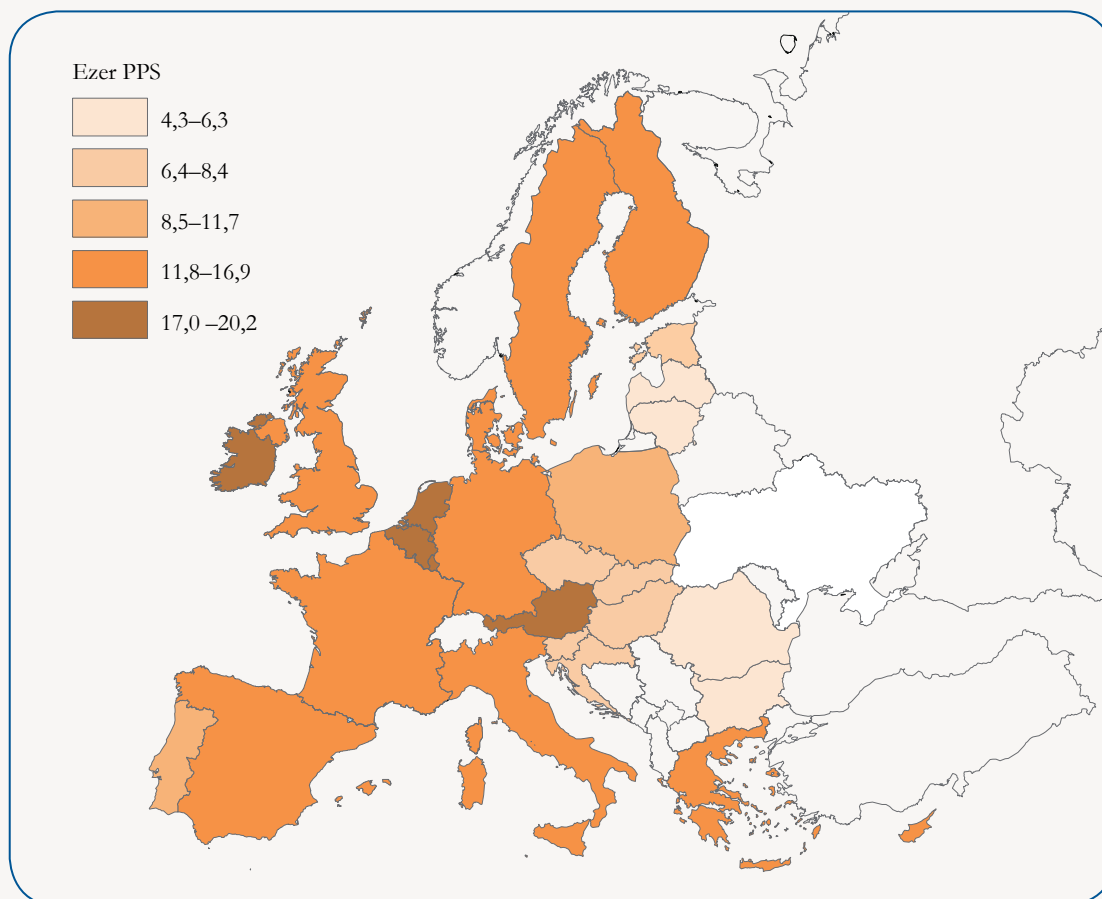
A nyugdíjak reálértéke nem változott

2018-ban 3,0%-os nyugdíjemelést hajtottak végre, ami a nyugdíjas fogyasztóiár-index 2,7%-os emelkedése mellett a nyugdíjak reálértékét 0,3%-kal növelte. Újra lehetőség nyílt **nyugdíjprémium, illetve az azzal megegyező összegű egyszeri juttatás** kifizetésére, aminek feltételei a GDP 3,5%-ot meghaladó növekedésével és az államháztartási egyenleg-cél teljesülésével 2017-ben valósultak meg először.³

Az EU-tagországok átlagos öregségi nyugdíjainak vásárlóerejét összehasonlítva a magyar ellátás az alsó harmadba tartozott 2016-ban. A három balti tagállamban, továbbá Bulgáriában, Romániában és Horvátországban volt alacsonyabb az öregségi nyugdíj vásárlóerő-paritáson⁴ kifejezett összege. A legrosszabb helyzetben a bolgárok voltak, ahol az átlagos ellátás 43%-kal maradt el a magyartól. A legtöbb árut és szolgáltatást az osztrák és a luxemburgi nyugdíjából lehetett vásárolni, 2,6-szor annyit, mint a magyar összegből.

7. ábra

Az egy öregségi nyugdíjra jutó ellátás vásárlóerő-paritáson (PPS) mért éves összege, 2016*

*Az ellátottak létszáma a 2015. december 31-i és a 2016. december 31-i állományi létszám átlagából számítva.
Forrás: Eurostat.

³ A kifizetésre kerülő nyugdíjprémium összegét a 2018-ra várt GDP-növekedés 4,4%-os mértékének 3,5-del csökkentett összege (0,9) és a jogosult személy november hónapra folyósított nyugellátása 25%-ának, de legfeljebb 20 000 forintnak a szorzata adja. Azoknak, akiknek a nyugellátása novemberben elérte vagy meghaladta a 80 000 forintot, a juttatás maximális összegét, 18 ezer forintot folyósítottak.

⁴ Az EU-n belüli összehasonlítások érdekében az egy öregségi nyugdíjra jutó éves nyugdíjösszeg egy speciális fiktív pénzegységben, az ún. vásárlóerő-egységben, azaz PPS-ben (*Purchasing Power Standard*) van megadva, aminek a vásárlóereje ugyanakkora, mint 1 euróé az EU-ban átlagosan. Használatával kiküszöbölhető az egyes országok eltérő árszínvonalának hatása.

A magyar öregségi nyugdíj keresetpótló képessége magasnak számít

A 2,6 millió ellátott 2019 januárjában – nyugdíjemelés után – **átlagosan 122 614 forintot kapott** teljes ellátásként (fő- és kiegészítő ellátás együttes összege). Ezen belül az

- az öregségi nyugdíjasok 134 947,
- az életkoron alapuló ellátásban részesülők 201 831,
- a megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülők 75 049,
- a hozzátartozói nyugellátottak 58 037 forintot kaptak.

Az **öregségi nyugdíj a januári nettó átlagkereset 59%-ának** felelt meg. A férfiaknak átlagosan 18 ezer forinttal magasabb összegű ellátást folyósítottak, mint a nőknek. Az ellátások összegének nemek közti eltérése az özvegyi nyugdíjknál a legszembetűnőbb. **A nők 76 ezer forintos özvegyi nyugdíja duplája volt a férfiakénak.** A munkaerőpiac elhagyása az **életkoron alapuló ellátásokban** részesülők-nél járt a legkisebb anyagi visszaeséssel. Átlagos ellátásuk **a nettó átlagkereset 88%-át tette ki.**

A **megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásokon** belül a rokkantsági ellátások átlagösszege 77 585 forint volt, **a nettó átlagkereset harmadának,** az öregségi nyugdíj 57%-ának felelt meg. Ennél jóval kisebb ellátást utaltak a rehabilitációs ellátásban részesülőknek, országos átlagban 47 292 forintot.

3. tábla

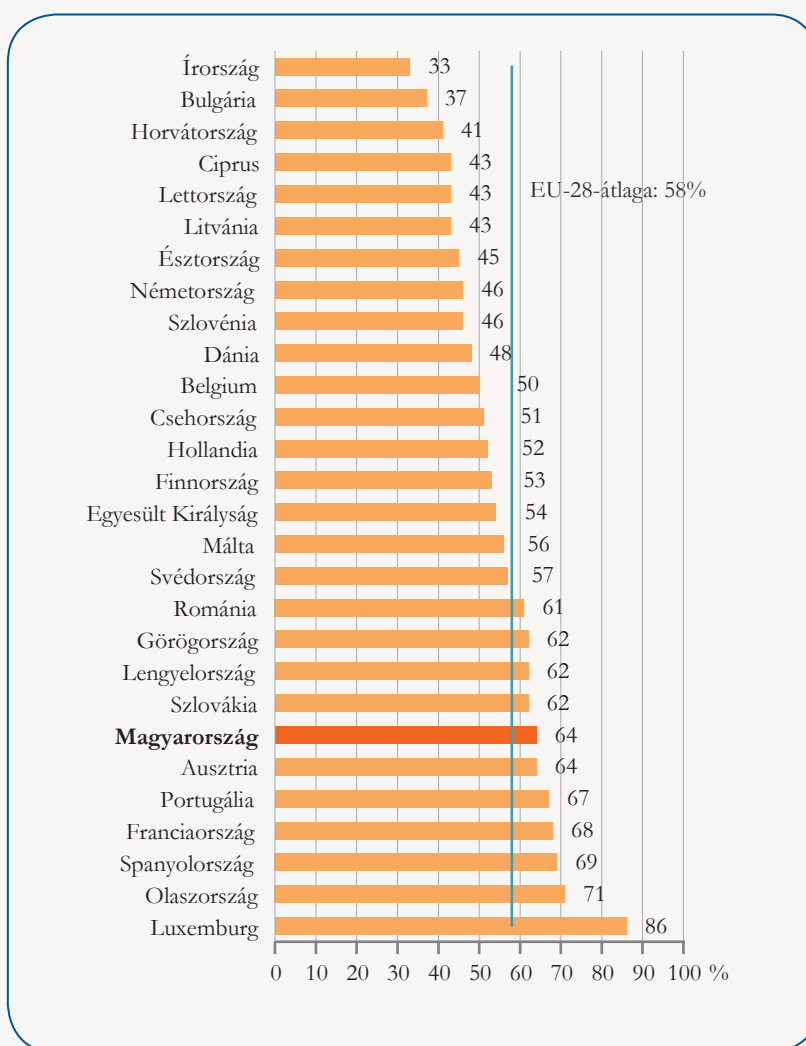
A nyugdíjak és egyéb ellátások átlagos havi összege az ellátás típusa szerint, 2019. január

Az ellátás típusa	A teljes ellátás átlagösszege, forint/hó/fő		
	férfi	nő	összesen
Öregségi nyugdíj	146 673	128 223	134 947
Életkoron alapuló ellátások	203 022	190 449	201 831
Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátások	79 973	71 086	75 049
Ebből:			
korbetöltött rokkantsági ellátás	99 689	81 485	87 810
korhatár alatti rokkantsági ellátás	79 267	71 404	75 096
rehabilitációs ellátás	49 340	45 850	47 292
bányászok egészségkárosodási járadéka	107 798	–	107 798
Özvegyi és szülői nyugdíj	38 893	76 205	73 811
Árvaellátás	39 986	40 545	40 267
Mezőgazdasági szövetkezeti járadék	82 406	95 538	93 730
Baleseti járadék	26 289	23 417	25 911
Rokkantsági járadék	37 484	37 478	37 481
Házastársi pótlék, jövedelempótlék	19 390	16 290	16 312
Egyéb járandóságok	16 473	15 391	15 865
Összesen	132 056	116 773	122 614

Az öregségi nyugdíjak **keresetpótló képességének európai szintű összevetésére** 2017-es adatok állnak rendelkezésre. Az aggregált helyettesítési ráta a 65–74 éves korcsoport medián egyéni bruttó nyugdíjának és az 50–59 éves korcsoport medián bruttó keresetének hányadosa. A magyar ráta a 2016-os 67%-ról 64%-ra csökkent, de még így is **6 százalékponttal az európai uniós átlag felett maradt**. Magyarországon a nyugdíj adó- és járulékmentes, ezért a mutató hazánkban a nettó nyugdíj és a bruttó jövedelem hányadosa. Így a nyugdíj tényleges keresetpótló képessége erősebb a mutató értékénél.

8. ábra

Aggregált helyettesítési ráta, 2017

Forrás: Eurostat.

A 2018-ban **öregségi nyugdíjba vonultak induló ellátása** 148 618 forint volt, 13%-kal magasabb, mint egy évvel korábban. Mivel az öregségi nyugdíj összegét a figyelembe vehető szolgálati idő és a havi átlagkereset alapján állapítják meg, és mindkét mutató értéke a nők esetén alacsonyabb a férfiakénál, öregségi nyugdíjuk összegében is megjelenik ez a különbség. A férfiak ellátása 163 258, a nőké 138 801 forintot tett ki. A nők induló ellátása a korbetöltött öregségi nyugdíjak esetén 45 ezer, a „nők 40”-ben részesülőknél 11 ezer forinttal maradt el a férfiak öregségi nyugdíjától.

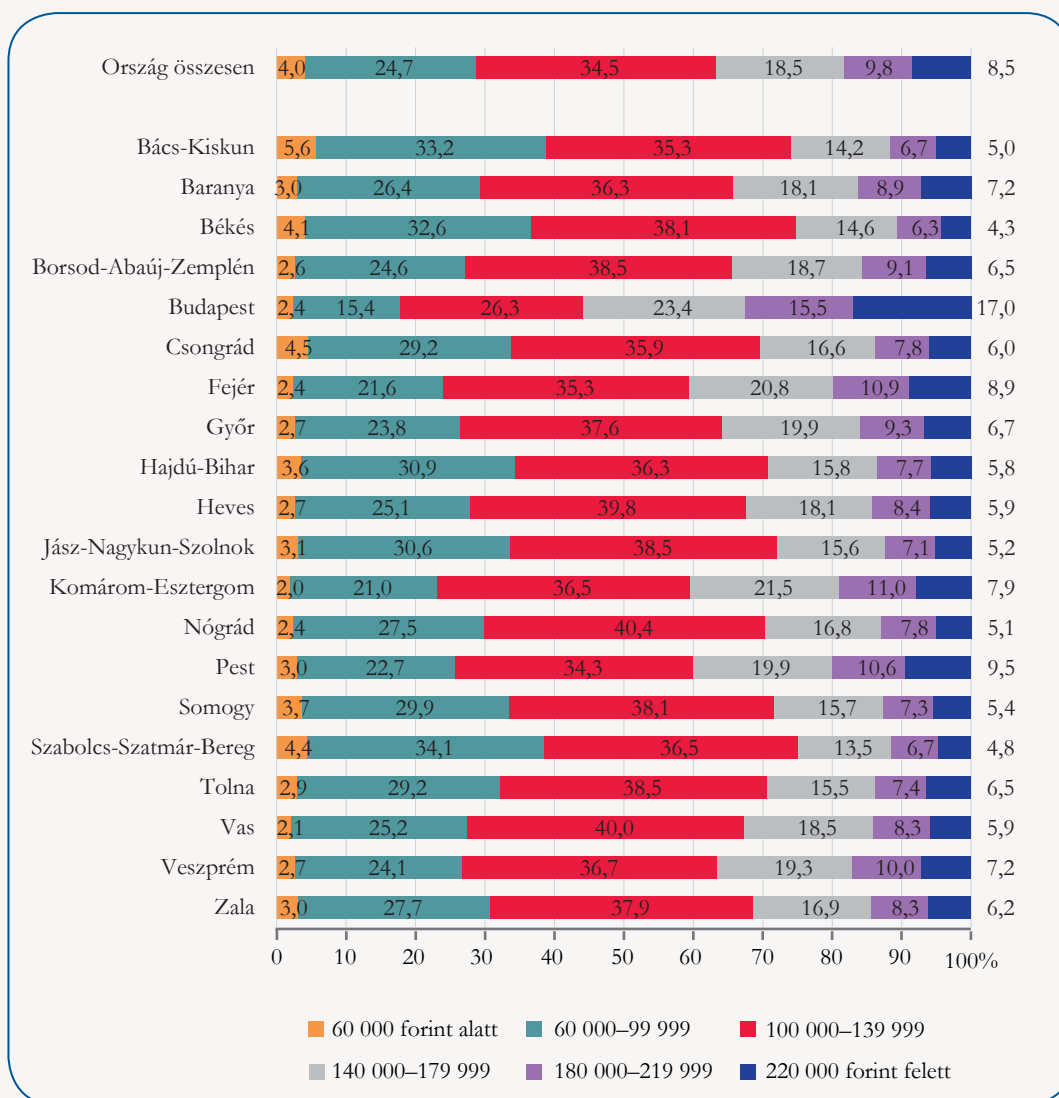
Budapesten a legnagyobb, Bács-Kiskun megyében a legkisebb az öregségi nyugdíj átlagos összege

Az öregségi nyugdíjasok 29%-ának 100 ezer forintnál kisebb összegű ellátást folyósítottak. Az előző évben ez az arány még 32% volt. Az ellátottak több mint felének nyugdíja 100 ezer és 179 ezer forint közé esett, hasonlóan az előző évi megoszláshoz. 3 százalékponttal növekedett a 180 ezer forint feletti öregségi nyugdíjak aránya.

Az **öregségi nyugdíj átlagos összege** jelentős területi különbségeket mutatott. A **budapesti adat kiemelkedő: 161 ezer forint**, az országos átlagot 26 ezer forinttal, a Bács-Kiskun megyei legalacsonyabb értéket 41 ezer forinttal haladta meg. Az országos átlagnál magasabb összegű ellátást Budapesten kívül csak Pest megyében, valamint Közép-Dunántúlon (Komárom-Esztergom és Fejér megyében) folyósítottak. Az Alföld három megyéjében, Bács-Kiskun, Békés és Szabolcs-Szatmár megyében nem érte el a 121 ezer forintot sem a havi átlagos összeg. A 100 ezer forintnál kisebb összegű nyugdíjban részesülők aránya ez utóbbi megyékben volt a legmagasabb, 37–39%, míg Budapesten 18% alatt maradt. A budapesti öregségi nyugdíjasok 17%-ának 220 ezer forint feletti öregségi nyugdíja volt, szemben Békés megyével, ahol az ellátottak mindössze 4%-a rendelkezett ilyen összegű járandósággal.

8. ábra

Az öregségi nyugdíjban részesülők megoszlása a folyósított összeg nagysága alapján megyénként, 2019. január

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789